

พิธีบวชพระ

วิถีแห่งศรัทธาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม
ของชุมชนบ้านนายม

ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

คำนำ

องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม เรื่อง “พิธีบวชพระ : วิถีแห่งศรัทธาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านนายม” จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมและนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา ความเชื่อ ความสำคัญ ขั้นตอนและวิธีการประกอบพิธี ตลอดจนบทบาทของบุคคลและภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการสืบสานประเพณีดังกล่าว เพื่อให้เห็นถึงคุณค่าทางด้านศาสนา สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากพิธีบวชพระ และเพื่อเป็นหลักฐานทางวัฒนธรรมที่สะท้อนวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านนายม

การจัดทำองค์ความรู้ครั้งนี้มุ่งหวังให้เยาวชน ประชาชน และผู้สนใจ ได้ศึกษาเรียนรู้ และตระหนักถึงคุณค่าของประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการสืบสาน และถ่ายทอดองค์ความรู้จากคนรุ่นก่อนสู่คนรุ่นต่อไป อันจะนำไปสู่การรักษาและสืบทอดวัฒนธรรม สร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณผู้รู้ ผู้สูงอายุ พระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ครอบครัวเจ้าภาพ และประชาชนบ้านนายมทุกท่านที่ร่วมถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวอันทรงคุณค่า ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการรวบรวมและจัดทำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมฉบับนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้เรื่อง “พิธีบวชพระ : วิถีแห่งศรัทธาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านนายม” จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา การเรียนรู้ และการสืบสานประเพณีอันดีงามของชุมชนให้คงอยู่สืบไป

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
วัตถุประสงค์	๑
ขอบเขต	๑
เป้าหมาย	๑
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑
พิธีบวชพระ : วิถีแห่งศรัทธาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านนายม	๓
ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์	
พิธีการบวชพระและขั้นตอน	๕
เอกสารอ้างอิง	๑๗

องค์ความรู้ทางวัฒนธรรม

เรื่อง พิธีบวชพระ : วิถีแห่งศรัทธาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านนายม

ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสาะแสวงหา รวบรวม และจัดเก็บองค์ความรู้เกี่ยวกับพิธีบวชพระของชุมชนบ้านนายม ซึ่งเป็นประเพณีสำคัญที่สะท้อนความศรัทธาในพระพุทธศาสนา วิถีชีวิต ค่านิยม และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน

๒. เพื่อศึกษาความเป็นมา ความเชื่อ ความสำคัญ องค์ประกอบ ขั้นตอน และรูปแบบการประกอบพิธีบวชพระ ตลอดจนบทบาทของครอบครัว ญาติพี่น้อง ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ และประชาชนในชุมชนที่มีส่วนร่วมในพิธีกรรม

๓. เพื่อศึกษาและรวบรวมภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับพิธีบวชพระ รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้จากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่

๔. เพื่อจัดทำองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมสำหรับเผยแพร่ให้แก่ นักศึกษา เยาวชน ประชาชน และผู้ที่สนใจ ได้ศึกษา เรียนรู้ และตระหนักถึงคุณค่าของประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ขอบเขต

ศึกษาประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของพิธีบวชพระในชุมชนบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมถึงความเชื่อและคติทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการบวช ความสำคัญของการบวชที่มีต่อผู้บวช ครอบครัว และชุมชน

ศึกษาขั้นตอนและองค์ประกอบของพิธี ตั้งแต่การเตรียมตัวก่อนบวช การเตรียมเครื่องอุปโภคและสถานที่ การทำขวัญนาคหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง การแห่ นาค การเข้าสู่พิธีอุปสมบท ตลอดจนกิจกรรมและการปฏิบัติหลังการบวช โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของพระสงฆ์ ผู้รู้ ผู้นำชุมชน ครอบครัว ญาติพี่น้อง และประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วม

นอกจากนี้ ศึกษาบทบาทของพิธีบวชพระที่มีต่อวิถีชีวิต ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การสร้างความสามัคคี การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตลอดจนคุณค่าทางสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงกระบวนการถ่ายทอดและสืบสานประเพณีให้คงอยู่ในชุมชนบ้านนายม

เป้าหมาย

จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมเรื่อง “พิธีบวชพระ : วิถีแห่งศรัทธาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านนายม” ให้เป็นระบบ เพื่อเป็นฐานองค์ความรู้สำหรับการอนุรักษ์ สืบสาน ถ่ายทอด และเผยแพร่ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านนายม

มุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยเฉพาะพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ ปราชญ์ชาวบ้าน เยาวชน และประชาชน ในการรวบรวมและถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อให้พิธีบวชพระยังคงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับพิธีบวชพระของชุมชนบ้านนายมอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านประวัติความเป็นมา ความเชื่อ ขั้นตอนการประกอบพิธี บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง และคุณค่าทางศาสนาและวัฒนธรรม
๒. ได้ส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีพิธีบวชพระของชุมชนบ้านนายม ให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้จากพระสงฆ์ ผู้สูงอายุ ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้มีประสบการณ์ ไปสู่เด็ก เยาวชน และคนรุ่นใหม่
๓. ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน วัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณี ตลอดจนสร้างความรัก ความสามัคคี และความสัมพันธ์อันดีของคนในชุมชน
๔. ได้เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับพิธีบวชพระและวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่สถานศึกษา ชุมชน และสาธารณชน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านนายม
๕. สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้เป็นสื่อหรือฐานข้อมูลสำหรับการเรียนรู้ด้านศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งสามารถต่อยอดสู่กิจกรรมการเรียนรู้และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนได้
๖. เกิดแนวทางในการอนุรักษ์และสืบสานพิธีบวชพระให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน โดยยังคงรักษาคุณค่า ความหมาย และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านนายมไว้

**พิธีบวชพระ : วิถีแห่งศรัทธาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านนายม
ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์**

บ้านนายม ตั้งอยู่ในตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ห่างจากตัวเมืองเพชรบูรณ์ ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร อยู่ในพื้นที่ลุ่มเชิงเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานและการประกอบ อาชีพเกษตรกรรมมาแต่โบราณ ปัจจุบันตำบลนายมมีพื้นที่ประมาณ ๒๗๘ ตารางกิโลเมตร และเป็นหนึ่งใน ชุมชนสำคัญของอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ คำว่า "นายม" มีการเล่าสืบต่อกันในท้องถิ่นว่ามีความเกี่ยวข้องกับชื่อ บุคคลผู้เป็นผู้นำชุมชนในอดีต หรืออาจเป็นชื่อเรียกพื้นที่ดั้งเดิมที่ใช้กันมาแต่โบราณ อย่างไรก็ตาม ยังไม่ ปรากฏหลักฐานทางเอกสารที่ยืนยันที่มาของชื่ออย่างชัดเจน

จากหลักฐานทางโบราณคดี พบว่าพื้นที่บ้านนายมเคยเป็นชุมชนโบราณขนาดใหญ่ มีวัดร้าง โบราณสถาน และโบราณวัตถุหลายแห่งกระจายอยู่ทั่วบริเวณ แสดงให้เห็นว่าพื้นที่แห่งนี้เคยเป็นศูนย์กลาง ชุมชนที่มีความเจริญรุ่งเรืองในอดีต โดยเฉพาะบริเวณวัดโบสถ์โพธิ์ทอง ซึ่งเป็นโบราณสถานขนาดใหญ่ที่สุดของ ชุมชนโบราณบ้านนายม ภายในพบซากอาคารก่ออิฐ เจดีย์ และหลักฐานทางพุทธศาสนาหลายประการ สะท้อนถึงความรุ่งเรืองของชุมชนในอดีต

อีกสถานที่สำคัญคือวัดพระนอน ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านนายมมาอย่างยาวนาน ภายใน ประดิษฐาน "หลวงพ่อพระนอน" พระพุทธรูปปางไสยาสน์ขนาดใหญ่ที่ชาวบ้านให้ความเคารพศรัทธาอย่างสูง นักวิชาการสันนิษฐานว่าหลวงพ่อพระนอนอาจมีอายุอยู่ในช่วงสมัยอยุธยาตอนกลาง และได้รับการบูรณะ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน วัดพระนอนจึงถือเป็นศูนย์กลางความเชื่อและศาสนาของชุมชนบ้านนายมมาโดย

ตลอด ในอดีต ชาวบ้านนายนมประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก อาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติและลำน้ำในพื้นที่ในการเพาะปลูกข้าว พืชไร่ และพืชสวนต่าง ๆ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติทำให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง และมีการขยายตัวของประชากรเพิ่มขึ้นตามลำดับ

นอกจากความสำคัญทางประวัติศาสตร์แล้ว บ้านนายนมยังเป็นชุมชนที่มีมรดกทางวัฒนธรรมอันเข้มแข็ง โดยมีนิทานพื้นบ้าน เรื่องเล่า ความเชื่อ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ดั้งนิทานพื้นบ้านของบ้านนายนมมีเนื้อหาหลากหลาย ทั้งเรื่องมนุษย์ สัตว์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความเชื่อเกี่ยวกับผี สะท้อนวิถีชีวิตและโลกทัศน์ของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบัน บ้านนายนมยังคงรักษาอัตลักษณ์ความเป็นชุมชนชนบทที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันยาวนาน ชาวบ้านยังคงยึดมั่นในพระพุทธศาสนา รักษาประเพณีท้องถิ่น และสืบทอดภูมิปัญญาของบรรพบุรุษควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ จนทำให้บ้านนายนมเป็นชุมชนที่มีความโดดเด่นทั้งด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์

พิธีบวชพระเป็นประเพณีที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมไทยและพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะในชุมชนชนบทที่ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมไว้อย่างเข้มแข็ง สำหรับชุมชนบ้านนายนม ตำบลนายนม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พิธีบวชพระมิได้เป็นเพียงพิธีกรรมทางศาสนา หากแต่เป็นกระบวนการหล่อหลอมคุณธรรม จริยธรรม และสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชุมชน ตลอดจนสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สืบทอดจากบรรพบุรุษมาหลายชั่วอายุคน ชุมชนบ้านนายนมเป็นชุมชนที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมอันเข้มแข็ง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาและดำรงวิถีชีวิตที่ผูกพันกับวัด วัดจึงเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางศาสนา การศึกษา และการรวมตัวของคนในชุมชน เมื่อถึงช่วงเวลาที่มีการอุปสมบทของชายไทย ไม่ว่าจะเป็นการบวชเพื่อทดแทนพระคุณบิดามารดา การบวชตามประเพณี หรือการบวชเพื่อศึกษาพระธรรมวินัย ชาวบ้านทุกครัวเรือนจะมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้พิธีบวชกลายเป็นงานบุญของทั้งชุมชน มิใช่เพียงงานของครอบครัวผู้บวชเท่านั้น

ในคติความเชื่อของชาวบ้านนายนม การบวชพระถือเป็นการสร้างบุญกุศลอันยิ่งใหญ่ เชื่อว่าบุตรชายที่ได้อุปสมบทจะเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา แม้จะบวชเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ก็ถือว่าได้ทดแทนพระคุณของบิดามารดา อีกทั้งยังเชื่อว่าพ่อแม่ของผู้บวชจะได้รับอานิสงส์แห่งบุญ มีความเจริญรุ่งเรือง และเป็นสิริมงคลแก่ครอบครัว ความเชื่อนี้จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ครอบครัวต่าง ๆ ส่งเสริมให้บุตรชายได้เข้าพิธีอุปสมบทเมื่อถึงวัยอันสมควร

การเตรียมงานบวชในชุมชนบ้านนายนมเริ่มต้นจากการกำหนดวันอุปสมบท ซึ่งนิยมเลือกวันมงคลตามความเชื่อและความสะดวกของพระอุปัชฌาย์ จากนั้นครอบครัวจะจัดเตรียมเครื่องอุปสมบท เครื่องไทยธรรม เครื่องสังฆทาน และสิ่งของที่จำเป็นสำหรับการครองสมณเพศ ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านจะเข้ามาช่วยกันจัดเตรียมสถานที่ ประกอบอาหาร จัดทำโรงทาน และตกแต่งบ้านเพื่อรองรับแขกผู้มาร่วมงาน สะท้อนให้เห็นถึงระบบเครือญาติและความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันของคนในชุมชน

พิธีบวชพระเป็นประเพณีสำคัญที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวบ้านนายนม ตำบลนายนม อำเภอเมือง เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ มาอย่างยาวนาน นอกจากจะเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็น กิจกรรมที่สะท้อนถึงความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อ และความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นของคนในชุมชน

เมื่อมีการจัดงานบวชพระ คนในหมู่บ้านจะร่วมแรงร่วมใจกันตั้งแต่การเตรียมงาน การจัดสถานที่ การ ประกอบอาหาร การจัดขบวนแห่หน้าค ตลอดจนการร่วมทำบุญและร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ ทุกครัวเรือนต่างมีส่วนร่วม ร่วมตามกำลังและความสามารถ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือและสร้างความผูกพันระหว่างเครือ ญาติ เพื่อนบ้าน และสมาชิกในชุมชน พิธีบวชพระของบ้านนายนมยังเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม โดย คนรุ่นใหม่ได้ซึมซับขนบธรรมเนียม ประเพณี และหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาจากผู้สูงอายุ ผ่านการมีส่วนร่วม ในพิธีกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดการสืบทอดองค์ความรู้และคุณค่าทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น

พิธีการบวชพระและขั้นตอน

๑.การเตรียมงาน

การเตรียมงานพิธีบวชพระเริ่มต้นจากการกำหนดวันอุปสมบท โดยครอบครัวจะปรึกษากับพระ อุปัชฌาย์และวัดที่ต้องการบวช เพื่อกำหนดวัน เวลา และรายละเอียดต่างๆ ให้เหมาะสม เมื่อได้วันบวชแล้ว จะมีการบอกกล่าวญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และผู้ที่เคารพนับถือให้รับทราบ เพื่อร่วมอนุโมทนาบุญและช่วยเหลือ ในการจัดงาน

หลังจากนั้น ครอบครัวจะดำเนินการจัดเตรียมเครื่องอุปสมบท ซึ่งประกอบด้วย ผ้าไตรจีวร บาตร สบง จีวร สังฆาฏิ เข็มเย็บผ้า มีดโกน กระตักน้ำ และเครื่องใช้จำเป็นสำหรับพระภิกษุ รวมถึงการเตรียมดอกไม้ ธูป เทียน และเครื่องสักการะสำหรับใช้ในพิธีต่างๆ โดยสิ่งของเหล่านี้มักจัดเป็นชุดอย่างประณีตและสวยงาม เพื่อ แสดงถึงความเคารพต่อพระพุทธศาสนา

ภาพจัดสถานที่และเครื่องบวช

ในส่วนของสถานที่จัดงาน ครอบครัวและชาวบ้านจะร่วมกันทำความสะอาดศาลา วัด จัดเตรียม สถานที่รับรองแขก โต๊ะ เก้าอี้ โรงครัว และสถานที่ประกอบพิธี มีการตกแต่งสถานที่สำหรับวางเครื่องบวช และเทศน์สอนนาค

๒. พิธีขอขมาลาบวชและปลงพมณาค

พิธีขอขมาลาบวชและปลงพมณาค เป็นพิธีกรรมสำคัญที่จัดขึ้นก่อนการบวช เพื่อให้นาคได้แสดงความกตัญญูต่อบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ ตลอดจนเป็นการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ เตรียมความพร้อมทั้งกายและใจเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ พิธีดังกล่าวสะท้อนคุณค่าทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน

๒.๑ การเตรียมสถานที่และเครื่องประกอบพิธี

ก่อนเริ่มพิธี เจ้าภาพจะจัดเตรียมสถานที่ภายในศาลาวัดให้สะอาดเรียบร้อย มีการจัดโต๊ะหมู่บูชาพระรัตนตรัย พร้อมเครื่องสักการะ เช่น ดอกไม้ รูป เทียน พานขอขมา และเครื่องไทยธรรม สิ่งของที่ใช้ในพิธี ได้แก่ ๑. พานดอกไม้ รูป เทียน สำหรับขอขมาบิดามารดา ๒. ผ้าขาวสำหรับนาค ๓. กรรไกรหรือมีดโกนสำหรับปลงผม ๔. ภาชนะพร้อมใบบัวรองรับเส้นผม ๕. น้ำอบ น้ำหอม หรือน้ำมันต์ ๖. ด้ายสายสิญจน์และเครื่องบูชาพระรัตนตรัย ๗. พานบายศรีพร้อมฝ้ายผูกแขน

๒.๒ พิธีขอขมาลาบวช

เมื่อถึงเวลาพิธี นาคจะแต่งกายด้วยชุดขาว นั่งคุกเข่าต่อหน้าบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ และผู้มีพระคุณ พร้อมถือพานดอกไม้รูปเทียน แล้วนาคจะกล่าวคำขอขมาเพื่อแสดงความสำนึกในพระคุณ และขออโหสิกรรมในสิ่งที่เคยล่วงเกินทั้งทางกาย วาจา และใจ คำกล่าวว่

“ข้าพเจ้าขอกราบขอขมาคุณพ่อคุณแม่ และผู้มีพระคุณทุกท่าน หากข้าพเจ้าเคยประมาทพลาดพลั้ง ล่วงเกินด้วยกาย วาจา หรือใจ ขอได้โปรดอโหสิกรรมแก่ข้าพเจ้าด้วย”

หลังจากนั้น บิดามารดาและญาติผู้ใหญ่จะให้โอวาท อวยพร และผูกข้อมือรับขวัญ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่นาคก่อนเข้าสู่เพศบรรพชิต

ช่วงเวลานี้มักเป็นช่วงที่สร้างความซาบซึ้งใจแก่ผู้ร่วมพิธี เพราะเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบุพการีอย่างเปิดเผย และเป็นการตอบแทนพระคุณพ่อแม่ตามคติความเชื่อของชาวพุทธไทย

ภาพการขอขมาลาบวช

๒.๓ พิธีปลงพมนาค

ภายหลังพิธีขอขมา จะเข้าสู่พิธีปลงพมนาค ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งการละทิ้งความยึดมั่นในรูปกาย ความสวยงาม และความเป็นฆราวาส เพื่อเตรียมเข้าสู่ชีวิตแห่งความเรียบง่ายของพระภิกษุสงฆ์

เริ่มจากประธานในพิธี หรือบิดามารดา ทำการตัดเส้นผมของนาคคนละเล็กน้อยเป็นปฐมฤกษ์ จากนั้นญาติผู้ใหญ่และผู้เคารพนับถือจะร่วมตัดผมตามลำดับ เพื่อแสดงความยินดีและร่วมอนุโมทนาบุญ ตอนที่ตัดพมนาคจะมีบทพูดว่า “ตัดสระเกศา” โดยจะตัดผมด้วยกัน ๓ ครั้ง

ภาพตัดพมนาค

ภาพโกนหัวนาค

ภาพอาบน้ำทาขมิ้นให้นาค

เมื่อเสร็จสิ้นการตัดผม ก็จะโกนผมและโกนคิ้วอาบน้ำทาขมิ้นให้นาค จากนั้นหมอปราหมณ์ก็จะทำการ
 แสกแป้งเครื่องแต่งตัวและเจิมแป้งหอมเพื่อความเป็นสิริมงคลพร้อมทั้งแต่งตัวให้เรียบร้อย

ภาพหมอปราหมณ์แสกแป้งและเครื่องแต่งตัวของนาค

ภาพหมอปราหมณ์แต่งตัวให้นาค

หลังจากที่นาคแต่งตัวเสร็จเรียบร้อยแล้ว พ่อแม่ปู่ย่าตายาย และแขกที่มาร่วมงานก็จะผูกแขนอวยพรให้กับนาค

ภาพการผูกแขนอวยพรให้นาค

๓. พิธีเทศน์สอนนาค

หลังจากผูกแขนนาคเสร็จแล้วก่อนการแห่นาค ณ ศาลาวัต ญาติพี่น้องและผู้มีจิตศรัทธาจะมาร่วมฟังพระธรรมเทศนาอย่างพร้อมเพรียง บรรยากาศภายในงานเต็มไปด้วยความสงบและความศักดิ์สิทธิ์ นาคจะนั่งอยู่ในสถานที่ที่จัดเตรียมไว้เป็นพิเศษ โดยมีบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ และแขกผู้มาร่วมงานนั่งล้อมรอบเพื่อร่วมเป็นสักขีพยานในการรับฟังคำสั่งสอนอันทรงคุณค่า

ภาพนาคจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย

เมื่อถึงเวลา พระสงฆ์ผู้ได้รับมอบหมายจะขึ้นธรรมาสน์เพื่อแสดงพระธรรมเทศนา ซึ่งเรียกว่า “เทศน์สอนนาค” เนื้อหาของการเทศน์มักเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงอานิสงส์แห่งการบวช ความกตัญญูทวดเวที่ต่อบิดา

มารดา และคุณค่าของพระพุทธศาสนา จากนั้นจะอธิบายถึงความหมายของการบวชว่าไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายหรือปฏิบัติตามประเพณีเท่านั้น แต่เป็นการฝึกฝนตนเองให้มีศีล สมาธิ และปัญญา เพื่อขัดเกลาจิตใจให้พ้นจากกิเลสและความประมาท

ภาพพระภิกษุสงฆ์เทศน์สอนนาค

พระผู้เทศน์จะกล่าวเตือนให้นาคระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ผู้เป็นผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้บุตรเติบโตใหญ่ การบวชจึงถือเป็นการตอบแทนพระคุณอย่างสูงสุดตามคติความเชื่อของชาวพุทธ เพราะเชื่อว่าบิดามารดาจะได้รับอานิสงส์จากการที่บุตรได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา นาคจึงควรตั้งใจบวชด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ มีความเคารพและสำนึกในพระคุณของผู้มีพระคุณ

นอกจากนี้ พระผู้เทศน์ยังอธิบายถึงข้อปฏิบัติของพระภิกษุ ไม่ว่าจะเป็นการรักษาพระวินัย การสำรวมกาย วาจา และใจ การประพฤติตนให้เหมาะสมกับสมณสาธูป การศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย และการปฏิบัติธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ เนื้อหาดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายให้นาคเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองหลังจากอุปสมบทแล้ว เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสมณเพศได้อย่างถูกต้องงดงาม

ในระหว่างการเทศน์ พระผู้แสดงธรรมมักสอดแทรกเรื่องราวจากพุทธประวัติ ชาดก หรือคติธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และกระตุ้นให้นาคเกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น บางแห่งมีการเทศน์ด้วยสำนวนโวหารที่ไพเราะ สนุกสนาน และแฝงข้อคิดทางธรรม ทำให้ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้งและได้รับประโยชน์ทางจิตใจร่วมกันทั้งงาน

ช่วงสำคัญของพิธีเทศน์สอนนาคคือการให้อวาทแก่นาคโดยตรง พระผู้เทศน์จะเน้นย้ำให้นาคมีความอดทน อดกลั้น รู้จักเสียสละ ละเว้นความชั่ว ประพฤติความดี และทำจิตใจให้ผ่องใส พร้อมทั้งเตือนให้ระมัดระวังไม่ให้ความประมาทเข้าครอบงำ เพราะการบวชเป็นโอกาสสำคัญในการศึกษาและพัฒนาตนเอง หากตั้งใจปฏิบัติอย่างจริงจังก็จะได้รับประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

เมื่อพระธรรมเทศนาสิ้นสุดลง นาคมักจะกราบขอบพระคุณพระผู้เทศน์ และรับพรจากพระสงฆ์ จากนั้นญาติผู้ใหญ่จะร่วมกันให้อวาทและอวยพรเพื่อเป็นกำลังใจในการเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ พิธีเทศน์สอน นาคจึงมิได้เป็นเพียงพิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น หากยังเป็นกระบวนการถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงามจากพระสงฆ์และผู้ใหญ่สู่คนรุ่นใหม่ เป็นเวทีแห่งการเรียนรู้ที่ช่วยปลูกฝังความกตัญญู ความรับผิดชอบ และความศรัทธาในพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังสะท้อนถึงความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างวัด บ้าน และชุมชน ที่ร่วมกันสืบสานประเพณีการบวชให้คงอยู่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทย ด้วยเหตุนี้ พิธีเทศน์สอน นาคจึงนับเป็นหัวใจสำคัญของงานอุปสมบท เป็นช่วงเวลาแห่งการเตรียมจิตใจให้พร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในสมณเพศ และเป็นประเพณีที่สะท้อนถึงภูมิปัญญา ความศรัทธา และคุณค่าทางพระพุทธศาสนาที่สังคมไทยได้รักษาและส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น

หลังจากการประกอบพิธีต่าง ๆ เช่น การขอขมาบิดามารดา การปลงผมนาค เทศน์สอนนาคแล้ว เจ้าภาพจะจัดเตรียมอาหารคาวหวานและเครื่องดื่มไว้ต้อนรับแขกผู้มาร่วมงาน อาหารที่นำมาจัดเลี้ยงมีทั้งอาหารพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและอาหารที่นิยมรับประทานกันทั่วไป โดยมีการจัดเตรียมอย่างพิถีพิถันเพื่อแสดงถึงน้ำใจและความเอื้อเฟื้อของเจ้าภาพ

ภาพบรรยากาศการรับแขกที่โต๊ะอาหารของเจ้าภาพ

บรรยากาศการรับประทานอาหารเต็มไปด้วยความคึกคักและรอยยิ้ม ญาติพี่น้องที่เดินทางมาจากต่างถิ่นได้มีโอกาสพบปะพูดคุย สอบถามสารทุกข์สุขดิบ และรำลึกถึงความทรงจำร่วมกัน ผู้สูงอายุในชุมชนจะร่วมอวยพรให้นาคประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย ส่วนเพื่อนฝูงและคนรุ่นเดียวกันก็มาร่วมแสดงความยินดีและให้กำลังใจก่อนที่นาคจะก้าวเข้าสู่ชีวิตสมณะ

สำหรับครอบครัวของนาค ช่วงเวลารับประทานอาหารร่วมกันถือเป็นโอกาสสำคัญที่สมาชิกทุกคนจะได้อยู่พร้อมหน้า บิดามารดามักรู้สึกปลาบปลื้มใจที่บุตรชายได้ตอบแทนพระคุณด้วยการบวชเรียนตามประเพณีอันดีงาม หลายครอบครัวถือว่าการบวชเป็นความสำเร็จครั้งสำคัญในชีวิต จึงมีการจัดเลี้ยงอย่างสมเกียรติเพื่อแบ่งปันความสุขแก่ญาติพี่น้องและผู้ร่วมงาน

นอกจากจะเป็นการรับประทานอาหารเพื่อความอิ่มท้องแล้ว การร่วมรับประทานอาหารยังสะท้อนถึงวัฒนธรรมการแบ่งปันและความสามัคคีของคนในชุมชน ทุกคนช่วยกันคนละไม้คนละมือ ตั้งแต่การเตรียม

วัตถุประสงค์ การประกอบอาหาร การจัดโต๊ะ ไปจนถึงการดูแลแขกที่มาร่วมงาน แสดงให้เห็นถึงความร่วมแรงร่วมใจที่สืบทอดกันมาในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน

ชุมชนบ้านนายม ยังประกอบอาหารงานบวชมีอาศัยแรงงานจากญาติและเพื่อนบ้านที่มาช่วยกัน ตั้งแต่ก่อนวันงาน บางคนช่วยหุงข้าว บางคนช่วยปรุงอาหาร บางคนช่วยจัดสถานที่ ทำให้การรับประทานอาหารก่อนแห่หน้าคเป็นผลลัพธ์ของความร่วมมือและความปรารถนาดีจากผู้คนรอบข้าง นับเป็นภาพสะท้อนของความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นในชุมชนได้อย่างชัดเจน

เมื่อทุกคนรับประทานอาหารเสร็จเรียบร้อยแล้ว บรรยากาศแห่งความสนุกสนานก็เริ่มขึ้นอีกครั้ง ผู้ร่วมงานเตรียมตัวเข้าสู่ขบวนแห่หน้าค มีการจัดวงดนตรี และการฟ้อนรำตามประเพณีท้องถิ่น ขณะที่หน้าคแต่งกายอย่างสง่างามพร้อมเข้าสู่พิธีแห่รอบโบสถ์ การรับประทานอาหารร่วมกันก่อนเริ่มขบวนแห่จึงเปรียบเสมือนการรวมพลังใจของทุกคนก่อนร่วมส่งหน้าคเข้าสู่เส้นทางแห่งการศึกษาพระธรรมและการสร้างบุญกุศล

๔.การแห่หน้าค

เมื่อถึงเวลามงคลที่จะเริ่มขบวนแห่หน้าค เพื่อตั้งขบวนแห่มุ่งหน้าไปยังโบสถ์ โดยมีหน้าคเป็นศูนย์กลางของขบวน ในบางพื้นที่นิยมให้หน้าคนั่งบนคอญาติผู้ใหญ่หรือผู้มีความใกล้ชิด เพื่อเป็นการยกย่องและป้องกันมิให้หน้าคเหยียบพื้นดินก่อนเข้าสู่พิธีบวช อันเป็นคติความเชื่อที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ขบวนแห่จะเคลื่อนไปอย่างช้า ๆ ท่ามกลางเสียงดนตรี และเสียงโห่ร้องแสดงความยินดีของผู้ร่วมงาน สร้างบรรยากาศแห่งความสุขและความปลื้มปิติแก่ทุกคน

ภาพการตั้งขบวนแห่หน้าค

ระหว่างการแห่หน้าค ญาติพี่น้องและชาวบ้านจะร่วมฟ้อนรำ ร้องเพลง และร่วมขบวนด้วยความสนุกสนาน แต่ยังคงแฝงไว้ด้วยความเคารพต่อพิธีกรรมทางศาสนา มีการแห่หน้าครอบโบสถ์สามรอบ ก่อนเข้าสู่พิธีบวช ซึ่งเป็นการระลึกถึงพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ การเวียนรอบโบสถ์ยังเป็นการแสดงถึงความตั้งใจแน่วแน่ของหน้าคที่จะเข้าสู่เส้นทางแห่งการศึกษาและปฏิบัติธรรม

เมื่อขบวนแห่หน้าครอบโบสถ์ครบสามรอบแล้ว นาคจะประกอบพิธีวันทาเสมาด้านหน้าโบสถ์ แล้วจึงชี้คอคคนเข้าไปยังภายในโบสถ์เพื่อประกอบพิธีต่อไป

ภาพนาควันทาเสมาด้านหน้าโบสถ์

ภาพตอนนาคเข้าโบสถ์

เมื่อนาคเข้าสู่โบสถ์แล้ว นาคจะกราบขอขมาบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ และผู้มีพระคุณ เพื่อแสดงความกตัญญูกตเวทีและขออโหสิกรรมในสิ่งที่อาจเคยล่วงเกิน จากนั้นบิดามารดาจะมอบผ้าไตรหรือเครื่องอัฐบริขารให้นาคด้วยความปลาบปลื้มใจ ถือเป็นการส่งบุตรเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์และสืบทอดพระพุทธานุสาสนา แล้วนาคจะคลานเข้าเข้าไปนั่งอยู่เบื้องหน้าพระอุปัชฌาย์พร้อมด้วยพระกรรมวาจาจารย์และพระอนุสาวนาจารย์ ซึ่งเป็นพระสงฆ์ผู้ทำหน้าที่ในการบวช ภายในโบสถ์จะมีพระสงฆ์ประชุมครบองค์สงฆ์ตามที่พระวินัยกำหนดบรรยาการเต็มไปด้วยความสงบและความสำรวม ทุกคนที่เข้าร่วมพิธีต่างตั้งใจรับฟังและร่วมเป็นสักขีพยานในเหตุการณ์สำคัญครั้งนี้

๕. พิธีบวชพระ

ขั้นตอนแรกคือการให้นาคเปล่งวาจาขอบรรพชาและขอรับผ้าไตรจีวร โดยนาคจะคุกเข่าประนมมือกล่าวคำขอบรรพชาเป็นภาษาบาลีต่อพระอุปัชฌาย์ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงนำผ้าไตรไปครองและเปลี่ยนเครื่องแต่งกายจากชุดนาคเป็นผ้าเหลืองของนักบวช แสดงถึงการละทิ้งเพศฆราวาสและเข้าสู่เพศสมณะ

ภาพนาคเปล่งวาจาขอบวช

ภาพการครองผ้าจีวรของนาค

หลังจากครองผ้าไตรเรียบร้อยแล้ว นาคจะกลับเข้ามากราบพระอุปัชฌาย์เพื่อขอบวช จากนั้นพระอนุสาวนาจารย์จะทำหน้าที่สอบถามคุณสมบัติของผู้บวชตามพระวินัย เพื่อให้มั่นใจว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่ มีข้อห้ามในการบวช คำถามที่ใช้สอบถาม เช่น อายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์หรือไม่ เป็นมนุษย์หรือไม่ เป็นชายหรือไม่ มีโรคต้องห้ามหรือไม่ เป็นหนี้สินหรือมีภาระทางราชการหรือไม่ และได้รับอนุญาตจากบิดามารดาหรือไม่ นาคจะต้องตอบคำถามทุกข้ออย่างถูกต้องและชัดเจน

ภาพพ่อแม่ถวายเครื่องอัฐบริวาร

ภาพพระกรรมวาจาจารย์ประพิธิ ญัตติจตุตถกรรมวาจา

เมื่อการสอบถามคุณสมบัติเสร็จสิ้น พระอนุสาวนาจารย์จะนำนาคเข้าไปหาพระอุปัชฌาย์เพื่อขอรับเป็นศิษย์และขอบวช จากนั้นพระกรรมวาจาจารย์จะประกาศต่อที่ประชุมสงฆ์ เรียกว่า “ญัตติจตุตถกรรมวาจา” เป็นการเสนอเรื่องให้องค์สงฆ์รับทราบและพิจารณา หากไม่มีพระภิกษุรูปใดคัดค้าน ก็ถือว่าที่ประชุมสงฆ์มีมติรับนาคผู้นั้นเข้าเป็นพระภิกษุโดยสมบูรณ์ตามพระวินัย หลังจากนั้นพระบวชใหญ่ก็จะเดินบิณฑบาตออกจากโบสถ์ ให้ญาติพี่น้องและแขกที่มาร่วมงานได้ใส่บาตรพระบวชใหม่เพื่อความเป็นสิริมงคล

ภาพพระบวชใหม่เดินบิณฑบาต

พระบวชใหม่โปรยทาน

นอกจากนี้ การบวชพระยังเป็นกระบวนการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่เยาวชน ผู้ที่ผ่านการอุปสมบทจะได้รับการฝึกฝนด้านระเบียบวินัย ความอดทน ความเสียสละ และการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา แม้จะลาสิกขาออกมาดำเนินชีวิตตามปกติ หลักธรรมที่ได้รับการปลูกฝังก็มักนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

พิธีบวชพระของบ้านนายมมิได้เป็นเพียงพิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น หากแต่เป็นกระบวนการทางสังคมที่หล่อหลอมความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ญาติพี่น้อง และคนในชุมชนให้มีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ตั้งแต่การเตรียมงานก่อนวันบวช การจัดสถานที่ การเตรียมอาหาร การจัดเครื่องอัฐบริขาร ไปจนถึงการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านในการช่วยเหลือเจ้าภาพ ทุกขั้นตอนล้วนแสดงให้เห็นถึงความสามัคคีและการพึ่งพาอาศัยกันตามวิถีชุมชนชนบทที่ยังคงรักษาไว้ได้อย่างงดงาม

แม้ว่าปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากอิทธิพลของเทคโนโลยี ความเจริญทางเศรษฐกิจ และกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในชนบทและเมือง ทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิต การศึกษา การประกอบอาชีพ และค่านิยมของคนรุ่นใหม่ แต่ชุมชนบ้านนายมยังคงตระหนักถึงความสำคัญของการบวชพระในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบทอดและดำรงอยู่ในฐานะประเพณีสำคัญที่สะท้อนถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนา รวมทั้งเป็นสัญลักษณ์แห่งความผูกพันของผู้คนในชุมชนที่ยังคงยึดมั่นในรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตน

นอกจากนี้ พิธีบวชพระยังเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่ได้สัมผัสและเข้าใจรากเหง้าของตนเอง ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมงาน การร่วมขบวนแห่นาค การฟังเทศน์สอนนาค หรือการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งล้วนเป็นองค์ความรู้ที่สั่งสมและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ดังนั้นแม้กาลเวลาจะเปลี่ยนผ่านและสังคมจะก้าวเข้าสู่ความทันสมัยมากเพียงใด พิธีบวชพระของบ้านนายม ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ยังคงดำรงอยู่ด้วยพลังแห่งศรัทธา ความกตัญญู และความร่วมมือของคนในชุมชน เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีชีวิต สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน และเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของสังคมไทยที่ยังคงยึดมั่นในพระพุทธศาสนาและประเพณีอันงดงามสืบต่อไปจากอดีตสู่ปัจจุบันและอนาคต

เอกสารอ้างอิง

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๕๙). **ธรรมบุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของ
ธรรมสภา.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (๒๕๓๙). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (๒๕๕๖). **คู่มือพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราช
วิทยาลัย.

กรมการศาสนา. (๒๕๕๗). **ประเพณีและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (๒๕๖๓). **คู่มือการอุปสมบทสำหรับพุทธศาสนิกชน**. นครปฐม: สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

บุคคลอ้างอิง

จันทวี มีมอญ. (๒๕๖๙). อายุ ๕๓ ปี. บ้านเลขที่ ๔๗ หมู่ ๒ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

ทองดี อินทร์สุข. (๒๕๖๙). อายุ ๘๐ ปี. บ้านเลขที่ ๘๑/๑ หมู่ ๒ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

เต็มศิริ สายคำพา. (๒๕๖๙). อายุ ๖๘ ปี. บ้านเลขที่ ๙๒ หมู่ ๒ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

บัวจันทร์ กาตสกุล. (๒๕๖๙). อายุ ๗๓ ปี. บ้านเลขที่ ๔๓ หมู่ ๒ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

บุญลื้ม อ่อนคง. (๒๕๖๙). อายุ ๖๙ ปี. บ้านเลขที่ ๔๐ หมู่ ๒ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

ปราณี ปิ่นปัก. (๒๕๖๙). อายุ ๖๘ ปี. บ้านเลขที่ ๔๖/๓ หมู่ ๒ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

ปราณี แสนพรม. (๒๕๖๙). อายุ ๖๒ ปี. บ้านเลขที่ ๔๖/๒ หมู่ ๒ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

เพียว จัดแก้ว. (๒๕๖๙). อายุ ๗๒ ปี. บ้านเลขที่ ๕๙ หมู่ ๒ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

สายลม เขียวขอม. (๒๕๖๙). อายุ ๕๓ ปี. บ้านเลขที่ ๔๑/๑ หมู่ ๒ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

สายรุ้ง คงสวัสดิ์. (๒๕๖๙). อายุ ๖๐ ปี. บ้านเลขที่ ๓๑/๑ หมู่ ๓ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

เอี้ยว วงษ์ภู. (๒๕๖๙). อายุ ๗๐ ปี. บ้านเลขที่ ๗๘ หมู่ ๑๑ ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์. สัมภาษณ์, ๒๕ เมษายน.

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์